

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

A Hotel „Szuvaroff”.

Vagyis az igazi „szürke szamár”.

Debrecen, november 17.

A moszkvai kormányzáság területén fekszik egy kedélyes kis orosz mezőváros. Kupolás orosz templommal. Nagyszakállu a pópája. Szotnya kozák is állomásozik ebben a városkában. Van járásbirósága, finánci! Sőhivatala?... No, sőhivatala az nincsen! De, van két vendégfogadója... A „Szürke szamár”-ról nevezik el az egyiket, a másiknak meg „Kis kakas” volt a neve.

A „Szürke szamár” volt a felkapottabb fogadó. A szálló vendégek itt féregmentes ágyat kaptak! Valóságos disznózsirban sütötték itt a pecsenyét! Tiszta volt itt a bor is, melyet a fogadógazda üvegjébe töltögetett.

Bezzeg a „kis kakasnál” még a kozák szotnya káplárai sem találták meg szórakozásukat. Minden ellenkezője volt itt annak a jónak, tisztaságnak, amelyről a „szürke szamár” nevezetes volt.

Egyszer azután nagy eseményre virradt Moszkvia! Így nevezték a kedélyes kis mezővárost. Egy valószínű herceg — és főtábornok, bizonyos nevezetű Szuvaroff uraság utazott keresztül a városkán. És szállást a „szürke szamár” hotelben fogadott. Nem is bánta meg, mert a herceg ur minden kényelmét megtalálta ebben a fogadóban, úgy hogy távozta előtt különös elismerését fejezte ki a fogadónak.

— Valóban lekötelezne, ha valamivel szolgálatára lehetnék? ..

— Köszönöm! Fenség! Csak azt engedje meg, hogy a fogadomat ezentúl „Hotel Szuvaroffnak” nevezhessem!

— Kerem szépen! — mondta a muszka fenség. —

És a fogadós azonnal bemészeltette régi címerét, címét, még a vonathoz dőcögő „omnibusz”-ra is „Hotel Szuvaroff”-ot íratott. Várta, ettől várta üzletének még fényesebb fellendülését, Ámde, kifogott rajta a „kis kakas” furfangos tulajdonosa! Ez a ravasz vetélytársentul a megvetettelve „szürke szamár”-ról nevezte

el fogadóját! „szürke szamár” nevét iratta még a vonathoz kidőcögő „omnibusz-kocsijára” is.

Nem is bánta meg! Mert míg az előkelő hangzásu, de vadidegen származásu „Hotel Szuvaroffot” elkerülték a régi törzsvendégek is, méginkább a jövőmenő utasok, ellenben az új „Szürke szamár” egészen fellendült! Az egykori „Kis kakasba” csakugy tódultak mindenfelől. Ugyhogy majdnem tönkretutott a hajdani híres, megvedlett „Szürke szamár...” Végül is észbe kapott a jó öreg, hiu fogadós, rögvest magához hívatta az ottani cím- és cégfestőt. Nemhiában settegettek, másnap már ez a felírás ékeskedett nemesak diszes fogadójának, de még az omnibusz-kocsijának homlokzatán is...

— „Hotel Szuvaroff!!!... Az igazi szürke szamár!!!...”

*

Attól tartunk, hogy Kossuth Ferenc kilépett partja is, mihamar kifog ábrándulni Bécsből, „előkelő” bécsi szolgálta szövetségeseinek barát-

VÁSÁROLJUNK FEKETE KALAP-ÁRUHÁZÁBAN.

Csokonai-kultusz Debreczenben.

Irta és a Csokonai-kör 1909 november 17-diki ülésén felolvasta:

Komlóssy Arthur,
a kör másodelnöke.

Vakmerő dolognak látszik manapság, amikor az egész világ politikával foglalkozik, — amikor az a kérdés — hogy az önálló magyar nemzeti bankot azonnal, vagyis 1911 január 1-én, vagy pedig tekintettel imádott osztrák testvéreink kedvére — majd csak később — (soha napján) — állítsuk-e fel? Amikor a XX-dik század társadalomtudományi problémái által tulfeszített idegeinket és forralt agyvelőnket már csak a Steinhelne-Haverda Mariska-féle bűnügyi tárgyalások olvasója, jobban mondva mohón falója tudja kielégíteni vagy csak némileg is lecsillapítani, — amidőn a Thália templomában már csak a Király, a Szatir, meg a Buridán szamara — sőt még ez sem elég a frivol-hajlamoknak, hanem ezek után még kabaré, meg orfeum kell, (nem is egy hanem kettő!) mondom bámulatos vakmerőség kell hozzá, hogy ilyen viszonyok között valaki arra vállalkozzék, hogy egy finom izlésű, distingvált közönség előtt ilyen unalmas, agyoncsépett témáról, a Csokonai vagy bármely irodalmi kultuszról merjen írni, sőt azt felolvasás alak-

jában Önökre, bájos hölgyeim és tisztelt uraim rájuk kényszeríteni, hogy akarva, nem akarva — meg is hallgassák!

De fájdalom, legjobb szándékom mellett sem szolgálhatok az előbb említett bank kérdés fejtegetésével, akár Kossuth és a mérsékelték módszere szerint, akár à la Justh Gyula, mert alapszabályaink a napi politikát teljesen kizárják felolvasásaink köréből.

Az újabb tanok felett sem eszrélek eszméket, hagyom azt a szabad iskolák előadójának.

Színházi előadásaink programját, a kabarék és orfeumok kérdésének megoldását pedig bizzuk a világ legártatlanabb testületére — a színházi bizottságra és sajtónk, kritikuskaink tetszésére s azon reményben, hogy a tulfeszített idegeknek némi lecsillapítására talán jótékony hatással lesz egy kis kőménymagos leves, rátérek felolvasásom tárgyára, a Csokonai-kultusz-ra Debreczenben.

„Tisztelt Csokonai-kör! Kérdőjelt látok a bájos női- és komoly férfiszemekben. Hát ilyen is van? Csokonai-kultusz is van Debreczenben? Felelet: igenis van, volt és lesz!

Volt Csokonai-kultusz — halhatatlan Vitézünknek már gyermekifjú korában, amikor tanítói a költészetben való jártasságát titokban bámulták és csak suttogva merték egymással közölni, — a 20 évet betöltött if-

jut a költészettan katedráján a tanítványoknak lelkes csapata övezi körül. S mikor önmagát száműzi a collégiumból és Debreczenből, égő mezőkön jár s lábnyomában mindenütt kigyul a szeretetnek, a esodálatnak, a megértésnek oltáttatlan lángja!

Eltávozván, sorsüldözöttként szülővárosából, rokonkeblekre talált idegenben, messze tájakon is s a kettős hazát mint üstökös fénye futotta be fénye, mely sokáig lobogott egyetlen vezérlő csillag gyanánt s emléke egy századon át sem halványult el, sőt Kazinczy, Földi, Fazekas Mihály, Toldy Ferenc s más jeleseink gondos ápolása folytán ma is él a késő utódok szívében.

Itt az ősi civis városban is fátyolozott szemek kísérték vándorutain a száműzött dalnokot s a régi patricius családoknak tagjai, a vének ha elitölték a rakoczáttalan diákok, — az ifju nemzedék rajongással mentette őt és zárta szívébe, a főiskolai tanulóifjuság pedig egy értelemmel emelte szeretetének, bámulatának, — hogy ne mondjuk — imádatának piedesztáljára.

Leirhatatlan az a küzdelem, melyet folytatni kellett Csokonai barátainak és tisztelőinek az ő halála után is itt Debreczenben, — amidőn a körlehetetlen bosszúvágy s a kaján Irigység minden akadályokat felállított költői tehetségének előismerése, munkáinak

ELEK ANDRÁS

ferfiszabó és vegyeszeti ruhatisztító intézete

Debreczen, Egyház-tér 3.

Férfi-, női és gyermekruha tisztítását, igazítását elvállal, valamint csipkefüggönyt, napernyőt, kezttyüt, batizst ruhákat, bál ruhákat, bluzokat és kőzimunkákat tisztít.

✿ Elfogad egyenruhák tisztítását és igazítását. ✿

ságából! És a mi magyar politikai életünkben ir ismétlődni fog „az igazi szürke számár” esete.

Móricz Pál.

A városházáról.

A közgyűlés előkészítése. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a közgyűlés elé kerülő tárgyak kerültek javaslatlétél végett tárgyalás alá. Jelen voltak dr. Vargha Elemér tanácsnok elnöke alatt: dr. Magoss György főügyész, Aczél Géza főmérnök, Debreczeni Jenő gázgyári igazgató, dr. Tüdös János, Zádor Lajos ifj. Schvarecz Vilmos, Márk Endre, ifj. Kertész István, dr. Freund Jenő, Szilágyi Imre, Nagy Jakab bizottsági tagok, Kondor Kálmán számvevő és dr. Tóth Emil jegyző. Az ülés megnyitása után Aczél Géza főmérnök előterjesztette a piaci helypénz-szabályzat ügyét, amelyet már egyszer a közgyűlés elvetett s azóta újból átdolgoztak s felolvasta a szabályrendeletet. A bizottság a szabályrendeletet némi módosításokkal elfogadta. Ezután határozatot hoztak az utcai személtakarítására házikezelésbe való vételeknek 1911-re való elhalasztása tárgyában, — amely után rátértek a gáztartály építése ellen beadott felebbezés tárgyalására. A világitási és vízmű részvénytársaság felebbezést adott a gáztartály munkálataira kiírt ajánlati tárgyalás eredménye ellen. A felebbezést Debreczeni Jenő gázgyári igazgató adta elő. A felebbezéssel megtámadott tanácsi határozat a gáztartály építését a berlini Julius Pintsch cégre bizta a magyarországi cégek mellőzésével. Ezen a séremlen kívül több indokot hoz fel a felebbezés arra nézve, hogy a berlini cég ajánlata csak látszólag a legolcsóbb, de tényleg nem. A bizottság Debreczeni Jenő referálása alapján, amely a felebbezés indokait megdöntötte, helybenhagyta a tanácsi határozatot. Tárgyalták azután a tisztviselőtelep kérelmét, amelyről lapunk más helyén számolunk be. Egy-két kisebb ügy letárgyalása után a bizottsági ülés véget ért.

Mikor szűnik meg a gázmizéria? A jog- és pénzügyi bizottság mai ülésén ismét felvetették a gázkérdést. A bizottsági tagok egyhangulag azon véleményben voltak, hogy botránnyosan gyenge a gázfény. Az igazgató megnyugtatta a bizottságot, hogy csak a jövő év októberéig tart ez az állapot, mert akkor fejeződnék be végleg a gázgyár kibő-

terjesztése s emlékének megörökítése ellen! S hogy ezeknek dacára évek hosszú során at újra es újból egy-egy lépéssel közelebb jutottunk cseljaink eléréséhez, — bizonyítja a harminczas években felállított síremlék, a vas-szobor a Hatvan-utcai temetőben s az 1872-ben leleplezett érc-szobor, városunk büszkesége, a Csokonai-kertben! S minde határjelzők mutatják, hogy volt Csokonai-kultusz Debreczenben eleitől fogva!

Betetőzve azoknak örömet, kik a nagy költő halhatatlanságát nem csupán külső jelek által akarták megörökítve látni, hanem az ő eszméinek terjesztését, műveinek olvasását és átáljában emlékének szellemi kultiválását is óhajtozták, midőn 1890-ben megalakult Csokonai nevét — mint örökkön élő vezérlő fáklyát felvevő első irodalmi köre Debreczennek: a „Csokonai-kör”.

Mamár, csaknem ket évtizednek sikeres eltöltése után, alig elképzelhető a jelen ifjúnemzedék által, mit jelentett az, annyi-félek tapogatózás, meghiusult kísérletek és szenvedett hajótörések után odáig görgetni a magaslatra a mindég visszazuhanó követ, míg az egy szerencsés pillanatban megállott a hegyormán s megszületett, nevet kapott s elfoglalta anyai mostoha bánásmód után törvényes jogait Debreczenben, a „Csokonai-kör!” A debreczeni kör ez az országos hir-

vitési munkálatai. Addig csak kinlódjunk a mai rossz fény mellett, mivel ez állapotban csak úgy lehetne segíteni, hogy a gvár a kibővítés tartamára megszüntetné az üzemet. Jobb tehát mégis a rossz gáz, mint a semmilyen se.

Mikor lesz a közgyűlés? A tanács a november havi közgyűlést a jövő hétre, csütörtök délutánra tűzte ki. A tárgysorozatok összeállításán most foglalkozik a polgármester s azt a jövő hét elején küldik szót a bizottsági tagoknak.

A VÁRMEGYÉBŐL.

— **Meglopott korcsmáros.** A napokban egy hajnalban Kohn Dávid püspökkladányi korcsmárost ismeretlen tettesek kirabolták. Alkulescsal felnyitották a bezárt korcsmaajtót és így behatolva, a pénztárból 600 korona készpénzt és 150 korona áru trafikot loptak el.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Elmaradt jubileumi ünnepély.

A ref. főiskola igazgatótanácsa tegnap foglalkozott a Főisk. Magyar Irod. Társ. és a Hittanszaki nk. Társ. kérvényeivel, melyekben a „Főiskolai Lapok” és a magyarországi theol. ifjuság hivatalos lapjának, a „Közlöny”-nek 50, illetve 40 éves fennállása alkalmából egyidőben rendezendő jubileumi ünnepély engedélyezését kérték. Az igazgatótanács hosszabb ideig foglalkozott a beadványok tárgyával, aminek következményeként a kérelmet elutasították. A visszavetés indokolás nélkül jutott az ifjuság tudomására s méltán elkeseredést keltett a buzdó rendezőség körében. — Ugyanis a színházban diszelódás keretében Beóthy Zsolt, Szaboleska Mihály, Herceg Ferenc és Farkas Imre dr. közreműködésével szándékoztak e szép multu ifjusági folyóiratok ün-

névre szert tett irodalmi tömörülés, a lelkes ifjak koronként fel-fel villanó lángaiknak egyszerű diákszobákban ápolása, az írók és művészek kisedé összejövetelei, a gróf Csáky Alfons, Dengi János és Vértesi Arnold által alakítani próbált szépirodalmi egyesület s végre a négy évig fennállott felolvasó-kör hamvaiból Pnónix-ként emelkedett ki 1890-ben egy irodalmi és közművelődési egyesület, mely boldogan tűzte a száz évig alvó tüskerózsát keblére, Csokonai nevét aranybetűkkel írta zászlajára nyilant, bátran s félremagyarázhatlanul vallotta főczéljául a *Csokonai kultuszt!*

S azóta híven és becsületesen be is tartja vállalt kötelezettségeit. Tehát van és pedig a mi körünk által van, mi ápoljuk a Csokonai kultuszt. Ez pedig idáig abban foglalható egybe, hogy felolvasásokat tartunk, megünnepeltük a nagy költő nevéhez és életéhez fűződő jelentősebb események napjait, ápoljuk eszméit, terjesztjük műveit, szereztünk a közművelődésnek hajlékot s megvetettük a Csokonai-háznak alapját.

Láthatunk tehát körünk fennállása óta a Csokonai kultusznak Debreczenben oly megnyilvánulásait, amelyeket egy eszokorba kötve más vidéki irodalmi társaságokkal szemben bizonyos büszkeséggel mutathatunk be. Soroljuk fel ezeket minden feszélyező rendszer nélkül, úgy ahogy elébünk kínálkoznak. (Folyt.

nepélyét rendezni. Nem helyeselhetjük az akadémiai igazgatótanács visszautasító s semmivel sem indokolható határozatát, mely megfosztotta a debreceni közönséget egy ily magas niveauun álló estély élvezetétől.

Dr. Tüdös János ünnepi beszéde.

Tartotta a Csokonai-kör disz-
közgyűlésén.

Debrecen, november 17.

Tisztelt Csokonai-kör!

Mélyen tisztelt közönség!

Megvallom, nem jártam még a Szahara homok sivatagain ezer kilométernyi távolságokra karavánokkal s így nem ismerem azt az érzést, mikor a sivatag pusztákon keresztül vezető több napi fáradságos ut után megpillantja a vándor a váravárt oázis friss zöldjét s megpihen az árnyas lombok sátora alatt felüdülve tiszta és hűs forrás éltető vizétől.

De olvasmányaim után és hallomásból olyannak képzelem ezt az érzést, mint mikor a közélet viharában és ádáz, sokszor szennyes küzdelmeben kifáradt és elgyötört lélek, szomjuhozva a hármóniát, keresve a szépet s áhítozva a tisztultabb és nemesebb érzések és gondolatok után kimenekül abból a zürzavaros khaoszból s megpihen és fel-frissül a művészet, a költészet virágos mezőin és árnyas berkeiben. Ha az ellentétek emelik a hatásokat s fokozottabb érzéseket váltanak ki a lélekből: akkor én most kétszeres örömmel jöttem ide, a Csokonai-kör virágos kertjébe, hogy annak az eszményemnek: a *szépnek*, áldozzak, amely a léleknek a legtisztább és legtartalmasabb örömet adja és amely az emberi életnek legmagasabb, bár utolérhetetlen célja.

Bocsánat, hogy a Csokonai-kör ez évi működésének kezdetén beköszöntő beszédemben ilyen személyes jellegű nyilatkozatokat megengedek magamnak, de azt hiszem ez most igen sokakkal közös érzésem s az egyéni vonatkozásokon felül annyiban általános érdekű, hogy amikor a lelkeket nagy válságok, féktelen küzdelmek és végtelen forrongások lenyűgözik és megbénítják, a kedély és a lelki egyensúly rugalmasságának megőrzése és fenntartása végett is szükséges és áldásos az az ellenhatás, amit a művészetnek, a szépnek kultusza nyújt...

A Csokonai-kör fennállásának egy év mulva két teljes évtizedre terjedő ideje alatt hol több, hol kevesebb eredménnyel, de mindig kitartó igyekezettel ennek a kultusznak szolgálatában állt és munkálkodott s kivált a legutóbbi években számottevő jelentékeny sikereket ért el.

Igy a legközelebbi év produktív munkálkodására méltó büszkeséggel tekinthetünk vissza.

„Emlékkönyv”-ünk 1905—1906. és 1907-ben lefolyt három nagyobb szabású ünnepünkről, u. m. a százados Csokonai emlékünnepéről, a háromszázados Bocskay ünnepéről és a magyar fűvészkönyv száz éves ünnepéről, — Debrecen jelenlegi irodalmi viszonyairól és kulturális helyzetéről maradandó értékű kulturtörténeti képet mutat...

Az elmúlt évben jelent meg körünk kiadványaképpen Oláh Gábor tagtársunknak „*Petőfi képzelete*” című tanulmánya, amely oly nagy tudással és készütséggel, oly dus képzelő erővel, oly kimerítő gazdagsággal s oly szintiszta, eleven és megkapó magyarsággal van megírva, hogy ily monografia jellegű tanulmányokban szűkölködő esztetikai irodalmunkban valóságos nyereség.

Amikor irodalmi munkásságunk e két nevezetesebb monumentumát kiemelem, nem

Menyasszonyi ékszerek

==== pazar választékban, legolcsóbban ====

Löfkovits Arthur és Társa

üzégnél, DEBRECEN, Piac-utca 38

akarok e munkásság többi érdemes részleteire bővebben kiterjeszkedni, de érinteni kívánom azt az irányelvet, amely körünket e nemű működésében vezérli.

És itt azt mondhatom Csokonai példája és szelleme áll előttünk mintaképül. Felhasználva a multnak tisztos emlékeit és hagyományait s erősen megállva a magyar nemzeti műveltség fundamentumán alkotni olyat, ami a kor szellemének megfelel s meg nem rettenve az új idők zsenge, sokszor nyers szelőlőjétől haladni bátran, szabadon előre.

Ekként egyeztethető össze, a midőn egyfelől felkeressük és kimutatjuk, minő hatással volt Csokonai költői működése és nyelve az Arany János költészetére s a tökéletesség fokára emelkedett tösgyökeres magyaros nyelvezetére, — másfelől nem zárjuk be kapuinkat a „Nyugat“ fiatal óriásai előtt sem, alkalmat adunk rá, hogy jóakaratu rokonszenvünktől kísérve megszólaljanak a mi körünkben is, ők, akik ma még nagyobb részt oly idegen hangokon és idegen nyelven beszélnek magyarul, hogy gyakran megérteni is nehéz, amit mondanak. Voleat quantum valere potest. De a gondolatot, a gondolat szabad nyilvánulását elnyomni nem szabad, nem is lehet. Mert vagy életképes s akkor nincs az az erő, amely elfojtani képes legyen, vagy nincs benne életerő s akkor annál gyorsabban pusztul el.

A téli szezon alatt szomorú kötelességünk két nevezetes gyászestet alkalmából kegyeletos emlékünnepet rendeznünk. Thaly Kálmánt, a nagy történettudóst, egy dicsőséggel és szomorúsággal telt s nagy tanulságokkal kinálkozó történelmi korszak meg elevenítőjét s Gyulai Pált a magyar szép próza megteremtőjét és a műkritika nagymesterét kívánjuk alkalmi ünnepélyes ülésen méltatni.

Hasonlóképen részt kívánunk venni egy élő nagyunk ünneplésében is, a Mikszáth Kálmán író működésének 40 éves fordulóján, még pedig aképen hogy ma élő legnagyobb elbeszélőnk személyes megjelenésével tisztelné meg körünket, amire szíves ígérését bírnak.

Mielőtt felolvasásunk ez évi ciklusát megnyitva átadnám a szót érdemes előadóinknak, érinteni kívánom még azokat a nagy aktuális helyi kérdéseket, habár csak röviden is, amely kérdések előkészítésében és megoldásában, hitem szerint a Csokonai-körre nagy feladat vár.

Ilyen első sorban is Debrecen város monografiájának küszöbön álló megalkotása. Sajnosan kell konstatálnunk, hogy hazai monografia irodalmunk nem a legszerencsésebb irányban fejlődik. Félíg-meddig hivatásos egyének inkább mesterségszerűen gyárilag készítik a kisebb nagyobb monografiákat s azok inkább üzleti, mint irodalmi tudományok vállalkozásoknak tekinthetők.

Körünk foglalkozott e kérdéssel s készséggel ajánlotta fel önzetlen közreműködését a terv kivitelében, a szervezésben és végrehajtásban. Nem lehet ugyanis kétséges, hogy Debrecen monografiáját helybeli itthoni írók, tudósok és szakembereknek kell szerkeszteni és megírni. E tekintetben bőven rendelkezünk teljesen megfelelő erővel. S nem habozom kimondani, hogy Debrecen valóban szegénységi bizonyítványt állítana ki magáról, ha engedné, hogy e nagy művet idegenek teremtsék meg.

Ezzel kapcsolatban kell megvalósulnia annak a határozatunknak is, hogy a Hortobágnak, ennek a mi nagyhirű különlegességünknek multját és jelenét, természetrajzi sajátosságait, szóval hü képét és teljesen kimerítő leírását hirnévhez méltó módon meg kell örökíteni, amely munka a nagy monografiának volna kedves és originális kiegészítő része.

Ambár darázs-fészekbe nyulok, azt sem hallgathatom el, hogy a közművelődési ház ügye s ezzel nemcsak a városi, nagy méretekben fejlődő muzeumnak, de a mi körünknek végleges elhelyezése is függőben van,

megakadt s ez az oka, hogy felolvasó üléseinkkel és előadásainkkal folyton vándorolnunk kell, hol ide, hol oda, — ahol egyszer drága pénzért, máskor talán még drágább alázatos szép szóért helyet tudunk kapni.

Természetesen a kulturpalotát mi a magunk erejéből meg nem építhetjük, hiszen a nemes város is állami segítséggel reményli annak létesítését; de még mindig csak a reménység nál tartunk, pedig mi, a Csokonai-kör, szerény anyagi erőnkhez képest tőlünk várható hozzájárulást már megadtuk, amennyiben legalább egy néhány ezer darab tégla árát e célra régen beszolgáltattuk a város pénztárába.

Végleges elhelyezésünkkel remélhetőleg egy másik komoly tárgyunk és szép reménységünk is megvalósulna talán, az nevezetesen, hogy a Csokonai-kör patronátusa alatt Debrecenben, az iskolák városában, hol az akadémia már egy teljes kiegészítésre váró, szépen fejlődő filozófiai fakultással is díszkedhetik, — Debrecenben, a jövődöbéli egyetemi székhelyen létesülne egy irodalmi színvonalon álló tudományos folyóirat, amely míg egyfelől városunk szellemi elitjének nyújtana munkatér-t, — másfelől alkalmas volna arra, hogy a kollegiumi nagy könyvtárban, továbbá a kollegiumi, egyházkerületi s főként a városi levéltárakban levő kincseket érő anyagot a nagy nyilvánosság elé napvilágra hozza, hozzáférhetővé, feldolgozhatóvá tegye s Debrecennek ez uton ismét egy óriási értékkel emelje azt a hatalmas szellemi tőkéjét, amellyel ma is rendelkezik, de amely még nagyon, de nagyon kiaknázatlan és gyümölcsözetlen.

Amidőn annak a lelke mélyéből jövő óhajtasomnak adok kifejezést, bárha mostanhoz egy esztendőre ezek a vágyak és reménységek már a megvalósulás stádiumában volnának: a Csokonai-kör idej nyilvanos működését és a mai ünnepélyes felolvasó ülésünket megnyitom.

Irodalom, művészet.

Inog a kőkatédra.

Irta: Szávay Gyula.

Szegény Vitéznek csak nincs maradása, A sors még most is hányja-veti őt. Mig élt, nem akart állást adni néki, Mióta meghalt, irigykedve nézi Állását a Kollegium előtt.

Azt olvasom, hogy a kőkatédrát is Hol eddig állt, el kell hagynia most, Mert máskülönbön szőlőgereszteül Elgázoltatják, ott vivén keresztül A kiméletlen ifju villamost.

Attól tartok, hogy elballag azonmód, Csurgóra, vagy Lilla — Feredibe, — Maradhatatlan csont volt mindég az áldott És ugy látszik, hogy a maradiságot Még a kőve s érce se veszi be.

A Csokonai-kör első felolvasó ülése.
Tegnap Csokonai Vitéz Mihály születése napján tartotta első felolvasó ülését a Csokonai-kör, a Csokonai-kultusz lelkes ápolója. Az Arany Bika diszertumát a hallgatóság színlőg megtöltötte, amely lelkesen tapsolt a szereplőknek. Rácz Károly zenekara Csokonai nótákkal nyitotta meg az ünnepélyt, amely után dr. Tüdős János, a kör alelnöke nyitotta meg az ünnepélyt. A szép megnyitó beszédet lapunk mai számában közöljük az olvasókkal. Komlóssy Arthur másodalelnök „Csokonai kultusz Debrecenben“ címmel tartott felolvasást, melynek közlését lapunk mai Tárca rovatában kezdtük meg. Jánosi Zoltán lépett ezután zajos tapsvihar közepette az emelvényre, aki legujabb verseit olvasta fel. Kardos Albert „Arany János és Csokonai“ költészetét ismertette. Felolvasását a publikum hosszantartó tapsal honorálta. A kedélyes,

vidám poezis költője Szávay Gyula „Csokonai-val“ foglalkozó című költeményeket olvasott fel nagy hatással. Mutatványul lapunk mai számában közöljük egyik kedves költeményét. Az ünnepi felolvasó ülésen a „Debreceni Dalegyelet“ is közreműködött Mácsay Sándor karnagy vezetésével.

Kereskedelem, ipar.

Értekezlet a kamaránál. A kamaránál tegnap délután a kereskedelmi választott bíróságokkal a kamaránál kapcsolatban létesítése ügyében szakértekezlet volt, melyen Szent-Királyi Tivadar elnökletével résztvettek Falk Lajos, Fürst Ödön, Bárdos Géza, ifj. Schwarcz Vilmos, Popper Mór dr., Kőrössy Kálmán dr., May Andor, Scheibner Gyula, Dávidházy Kálmán, Szávay Gyula. Az értekezlet előadója dr. Rácz s. titkár ismertette a kamarai elnökség azon tervét, hogy a kamarákkal kapcsolatban oly választott bíróságok létesíttessenek, melyek a kereskedők és iparosok vitás ügyeit gyorsan, szakszerűen oldják meg. Az értekezlet beható vita után, melyben Bárdos Géza, Scheibner Gyula, May Andor, Popper Mór, Kőrössy Kálmán vettek részt, szükségesnek látja oly törvényreform-ért mozgalmat indítani, mely a kamarai választott bíróságok létesítését lehetővé teszi.

A szerkesztő ur gyűjt.

Debrecenben is járt.

Debrecen, november 18.

Két szélhámos, a jótékonyságnak hamis prófétái járták mostanában sorra az alföld nagyobb városait. A két nagystilű szélhámos hírlapírónak adta ki magát és sorra pumpolták a kereskedőket és a város előkelőbb embereit.

A veszedelmes két embert Barna Sándor és Fodor Sándornak hívják, akik már többször voltak büntetve szélhámoskodás miatt. Az álhírlapírók az Erzsébet királyné-szanatórium javára gyűjtöttek, de a pénzt saját maguknak tartották meg.

Nem régiben Debrecenbe is bevetődtek, hogy itt is szerencsét próbáljanak. Itt szerencsésen működtek, mert nem tűnt fel senkinek a viselkedésük. Az összeharácsolt pénzzel Aradra utaztak.

Aradon azonban a szerkesztő urak rajta-vestettek, mert a rendőrség letartóztatta a két szélhámot.

A vizsgálat megállapította, hogy a délvidék nagyobb városaiban: Kecskeméten, Szolnokon, Cegléden, Szabadkán és Ujvidéken is jártak. — A rendőrség a vizsgálatot megindította ellenük.

Tájékoztató.

— (Mulatságok s egyéb szórakozásokról.) —

November 19., Pénteken:

Hajdu Marcellé, Szendy Árpád, Mooshammer Román és Reininger Ottó hangversenye a Bikában. Kezdeté 8 órakor.

November 21., Vasárnap:

Az Erzsébet egyesület thea délutánja a Royal disztermében. Kezdeté 5 órakor.

December 3., Péntek:

Thomson Cesar és Kaufmann Francilló Hedvig hangversenye a Bikában. Kezdeté este 8 órakor.

December 7., Vasárnap:

Sauer Emil zongoraművész hangversenye a Bikában. Kezdeté 8 órakor.

Január 15., Szombat:

Culp Julia s az orosz trio hangversenye a Bikában. Kezdeté 8 órakor.

Czipők!

legolcsóbban a Központi Czipő és Kalap
áruházban, Dreher mellett.

UJDONSÁGOK.

Nyulas csárda — utkaparóház.

Mesét írok . . . Hol volt, hol nem volt, volt a Nyulas erdő szélén egy csárda, betyárok tanyája, elfáradt utasok jó pihenő helye. Egyszerű, fehérre meszelt ház volt, nem cifra palota. Magányosan állt ott az erdő szélén s lakói egy pár eselőd: s csapláros és a csaplárosé. Azaz mégis helyesebben szólva, voltak más lakói is, akik igaz nem sok időre, csak kis pihenőre betértek a Nyulas csárdába.

Egyszerű volt a csárda belseje is. A kármentő, X lábú hosszú asztalok, fapadok, egy-két gyékény ülésű szék volt a butorzat. S ha előtötte fekete színével az ójszaka a pusztaságot, egy halvány fényű lámpa festette pirosra a csárda ablakát. Itt voltak fenn legtöbbször az utasok mindjárt tudták, hogy itt szives vendéglátásra találhatnak. A régi idők legendás alakjainak, a betyároknak azonban már nem kellett lámpavilág. Ők rátaláltak a Nyulas csárdára, nekik szabad volt a bemenet. Ide huzódtak meg a metsző, havas eső elől. Betyárok tanyája volt régen a Nyulas csárda . . .

Nagy térség terült el a csárda körül. Itt tartották a régi magyarok az országos vásárt. Szokatlanul hangos volt ilyenkor a kis ház. A jó, vidéki magyarok nótázásától. Sok tehénnek, disznónak az árát pengették itt el régen, mikor még nem gyakorló tér, hanem országos vásár helye volt a Nyulas csárda körül elterülő rész.

Itt pihentettek meg a daliás napbarnította hajdu fiúk, ha ekhós szekerekkel a híres Debrecen városába igyekeztek. Itt kifogták, megettették, megittatták. Ők maguk is előkeresték a szeredásból a madárláttá cipót, szalonnát, pogácsát, kiterítették a faasztalra s jóízű falatoztak s itt is rá jó nagyokat. Így jöttek be pihent erővel Debrecenbe a régi hajdu fiúk, amikor még más volt a világ és nem utkaparóház a Nyulas csárda.

. . . Hol volt, hol nem volt, volt a Nyulas erdő szélén egy csárda, betyárok tanyája, elfáradt utasok jó pihenő helye. A pusztán végig futó szabad szellő, melytől zug az erdő, regét mesél az „utlan bujdosónak”. Regét egy híres csárdáról, amely ma már — utkaparóház . . .

Ezt a rövid mesét pedig az alkalomból meséltem el, mert a városi tanács elhatározta, hogy a Nyulas csárdát bezárattja s átadja az államnak utkaparók lakóhelyeül. (n. f.)

— **Tisztviselőtelep Debrecenben.** A lakáviszonyok könnyítése végett ismét szövetkeztek a debreceni tisztviselők s beadványban kérték a tanácsot, hogy a Miklósuca végén levő városi telket engedje át a telep részére. A jog- és pénzügyi bizottság mai ülésén tárgyalta a tisztviselők kérelmét. A tagok között élénk eszmecsere folyt le a telkenengedélyezés tárgyában. Dr. Tódos János indítványozta, hogy amennyiben a kért terület a városnak valami különös célja nem-een, engedje azt át a telep számára oly kikötéssel azonban, hogy három év alatt köteles leend a szövettség a telepet felépíteni. Dr. Freud Jenő nem szavazta meg a telket, mert a szövettség még nem alakult meg mint jogi személy. Szilágyi Imre, Aezél Géza, dr. Magoss György és Zádor Lajos mellett vannak, hogy meg kell adni a kért telket némi csekély áron, mert ez a tisztviselők érdekén

kívül a városnak is érdeke. A bizottság akképen hozta meg határozatát, mely úgy szól, hogy ha a szövettség egy év alatt jogilag megalakul legalább is hatvan taggal, az esetben a kért területet négyszögölenként három koronájával átengedik a telepnek három éven belüli felépítése terhe mellett. A be nem épített terület visszazár a városra. A javaslat a közgyűlés elé kerül, mely mindenesetre jóváhagyja azt. A jóváhagyás után meg lesz vetve a tisztviselőtelep alapja s a lakáviszonyok a nagy társadalom egy kis részében könnyítve lesznek.

— **Rendelet a parcellázási visszaélések ellen.** A földművelésügyi miniszter ma üdvös rendeletet intézett az összes hatóságokhoz, amelyben meghagyja, hogy az összes, száz hoidon felüli parcellázásokról minden egyes esetben jelentés teendő a földművelésügyi miniszteriumhoz. — A rendelet célja az, hogy megóvja a földvásárló közönséget a parcellázási visszaélések ellen.

— **A szerkesztőségéből.** Lapunk felelős szerkesztője ma, esütörtökön délelben Budapestre utazott.

— **Az utszélről.** Kedves nőknek kedves mozgalmáról emlékezem meg. Egy bájos csapat urileány a téli estéket jóságos, áldott munkával fogja eltölteni. Az izraelita nőegylet leányszakosztálya olyan kedves, olyan életrevaló ötletet valósít meg, amelyet a többi hasonló nő- és leányegyleteknek is követendő példának állíthatok.

Ez a kedves egyesület a lelkes elnöknőnek, Balkányi Miklósné urasszonynak a lakásán egy valóságos varrótermet rendez be. Nem pompa ruhákat, nem suhogó se-lyemből szabott remekekét készítenek itt a fehér, piciny, dolgos leánykezek! Becesebb ruhákat készítenek ezeknél! Szegény kis lánygyermeknek készítenek *ingyen ruhákat* . . .

Abban a kedves helyzetben vagyok, hogy az áldott lelkű urileányok nevét is közreadhatom, akik a hét két estélyét töltik ilyen jóságos munkaközben.

Ezek a kedves, bájos, ifju urileányok mind ösmert, becézett tagjai Debrecen társas életének.

Mandel Ilona urleány lesz a fő-főszabász mesternőjük és a jóságos, a kedves munkában Gottlieb Etelka, Fleischmann Lenke, Stern Erzsike, Lukács Annuska, Fischer Irénke és Balkányi Lilike urleányok fognak segédkezni neki . . .

— **Erzsébet királyné emlékéért** a debreceni felső kereskedelmi iskola ifjusága az intézet tornatermében, 1909. évi november hó 19-én ünnepélyt rendez Erzsébet királyné emlékezetére a következő műsorral: — 1. Nemzeti ima. Beliczaytól. Előadja az ének-kar. 2. Emlékbeszéd. Tartja Fux Antal tanár. 3. A temetés. Sas Edétől. Szavalja Ehrenfeld Flóra alsó osztályu tanuló. 4. Magyar népdalok. Eladja a zenekar. 5. Glorias asszonyunk, Makai Emilől. Szavalja Boos Miklós felsőosztályu tanuló. 6. Erzsébet királyné emlékezete. Irta és felolvassa Weinberger Emil, az önképzőkör elnöke. 7. Erzsébet, Sajó Sándortól. Szavalja Glaser Piroška, a női ker. tanfolyam növendéke. 8. Eltávozal, Mődertől. Előadja az ének-kar. 9. Volt egyszer egy királyné, Szabolcska Mihálytól. Szavalja Bodnár Zoltán felsőosztályu tanuló. 10. O Sanctissima és Fantasie. Schrődertől. Hegedűn zongora kíséret mellett előadják: Borbély Imre, Füredi Ernő felső és Balázs Sándor középsőosztályu tanulók. 11. Hymnus, E-keltől. Előadja az ének-kar. — Az ünnepély délelőtti tíz órkor kezdődik.

— **A zenekedvelők társaságának** pénteki első hangversenye méltó folytatása

lesz a múlt évi felejthetetlen estéknek. E hangversenyen ének, zongora, hárfá és hegedű-solon kívül ugyane hangszerekből összeállított trio és quartett is lesz, amit városunk zenekedvelő közönségének még nem volt alkalma hallani. A tagsági jelentkezés Csáthy Ferenc könyvkereskedő urnál még folyton tart. A szerda estig jelentkező új tagok a rendelkezésre álló tervrajzon magok választják meg helyeiket. Nem tagok részére a belépti díj 4 korona, állóhely 2 korona. A tagsági igazolványok és jegyek Csáthy Ferenc urnál átvehetők. A műsort postán kapják meg a társaság összes tagjai.

— **Elvitte a török.** Justh Gyula, az új parlamenti ellenzék vezére rájjeszt a magyar városokra. Mint most kiderül, a makói népgyűlés után Galambos Ignác makói polgármester vezetésével egy küldöttség tiszteletgett Justh-nál és arra kérték az akkor még képviselőházi elnököt, hogy a városoknak osszák már ki a két millió koronát.

Justh Gyula keserűen mosolyogva mondta:

A két millió nincs, elvitte a török! . . .

Felvilágosította azután a küldöttséget, hogy ne reménykedjenek, Bosznia annexiója felemésztette a többi pénzzel együtt a két milliót is. Tehát a városok nem kapnak semmit.

— **Ünnepély a Csokonai sirjánál.** Vasárnap délelőtti fél 11 órakor a főiskolai ifjuság Csokonai sirjánál emlékünnepélyt tart. A kántus éneke után Debreczeni István 4. th. beszédet mond, azután Németh Károly 3. th. szavát s a kántus záróéneke után a sirt megkoszorúzzák.

— **Komjáthy János Debrecenben.** Kedves vendég időzik Debrecenben. Komjáthy János színigazgató, a kiváló színművész Kassáról Debrecenbe érkezett barátainak látogatására. Komjáthyt mindenütt nagy szeretettel fogadták barátai és tisztelői. Komjáthyt mi is szívesen üdvözöljük Debrecenben. Komjáthy János remek megjelenésével mindenütt feltűnést keltett, mintha csak nem is évekkal, de napokkal ezelőtt távozott volna innét el.

— **Kerékpározás Mezőtúrura.** A mezőtúri esendőség ma egy Vas Ferenc nevű esavargót fogott el. A vallatás folyamán kiderült, hogy a jó madár Debrecenben Tolgy Sándor Beresényi-utcai lakostól kerékpárt loptott el s azon utazott Mezőtúrura. A esendőrség értesítette a debreceni rendőrséget, ahonnan Szóts biztos még a tegnapi folyamán el is utazott, hogy Debrecenbe ki-érje a nótárius esavargót.

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávidházy Kálmán és társa cégnél rendelünk.

— **Megint marólug.** A gyilkoló marólugnak újabb aidozatát szállították be a mentők ma délután a Csillag-utca 60. szám alatti háztól Szatmári Istvánné személyében. Az öngyilkos asszony még csak 28 éves s alig egy-két éve él együtt urával. Ők ketten szerették egymást s csak férjének testvérei bántották mindig a fiatal asszonyt, akik nem egyeztek bele a Szatmári István házasságába. Szatmáriné végre is megunta az örökös perlekedést s ezért maróluggal akart véget vetni életének. Ma délután fél 2 órakor hat fillérért marólugot vásárolt, azt pohárban feloldotta és megitta. Súlyos sérüléseivel a mentők a közkórházba szállították, ahol a rendőrség részéről Mile Pál tb. kapitány és Juhász István jelentek meg s hallgatták ki az öngyilkos fiatal asszonyt.

Világhírű „habig” kalapok Aszmann Ferencz
uridivat üzletében, városházzal szemben.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: Csuka Zsófia ref. 9 hónapos, Sáros Sándor ref. 9 hónapos, Suba Mária ref. 2 hónapos, Ludmann Róza ref. 19 napos, Hardt Rezső róm. kath. 1 hónapos, Kőrösi Imre ref. 73 éves, Magyaros Sándor ref. 3 éves, Ökrös Kálmán ref. 3 hónapos, Kardos Kálmán ref. 38 éves, Csóka Juliánna ref. 12 napos, Vásári István ref. 6 éves.

— **Sikkasztó ügynök.** A Hatvan-utca 5. szám alatti ügynökségi irodát tart fenn Tar Mihály. Az izr. hitközségtől megbízást kapott legutóbb, hogy a hitközségi temetője mellett elterülő nagyobb kiterjedésű szőlőföldet parcellázza. Az ügynök el is vállalta a megbízást és Madai Péter homokkerti lakosnak 520 kor. értékű szőlőföldet el is adott és az érte járó díjat fel is vette és nyugtázta. Tar Mihály azonban a felvett összeget elköltötte. — Az ügyet a csendőrség holnap teszi át az ügyész-séghez.

— **Öngyilkos hetes legény.** Még a délelőtt folyamán történt, hogy Márton Imre 20 éves hetes legényt a fűskamrában felakasztva, holtan találták. Márton Imre sámsoni születésű 20 éves hetes legény Reisz Lipót cukrásznál szolgált. Ma délelőtt fel-tűnt, hogy a fiu hosszabb ideig távol maradt. Keresni kezdték s nemsokára meg is találták a fűskamrában, ahol felakasztotta magát. Levelet nem hagyott hátra és így öngyilkosságának oka ismeretlen. Az esetről értesítették a mentőket, akik a holttestet a kózkórház halottas házába szállították.

— **Színházi cukorkák 30, 60 fill. és 1 koronás csomagokban kizárólag kaphatók,** Első Debreceni Gőzcukorka gyár r. t. városi üzletében. Főtér, Tisza-palota.

— **A hölgyközönség szíves figyelmét** felhívom a karácsonyra érkezett kézi munkákra, mely szebbnél-szebb kivitelben és dus választékban kapható Krausz Gyula kézi-munka üzletében, Kossuth-u. 15.

SZÍNHÁZ.

A MAI ELŐADÁS SZINLAPJA :

Folyó szám 45. A) bérlet 15. szám.

Ujdonság!

Hanka.

Komédia 3 felvonásban. Irta : Zapolska Gabriella.

Főbb szereplők:

Gerő Ida	Győre Alajos
Kemény Lajos	Huzella Irén
Báthori Mária	Hahnel Aranka
Gyöngyi Jolán	Gazdi Aranka
	Szilágyi Berta

Holnap, pénteken, november 19-én

Hanka.

Komédia.

Heti műsor: Pénteken: „Hanka”. Szombaton: „Hanka”, komédia. Vasárnap délután: „Dollárkirálynő”, operette. Este: „Tüske-rózsza”, operette.

UJÉVKOR

a „DEBRECZENI KÉPES
KALENDÁRIUM“-ot

minden előfizetőknek
díjmentesen küldjük
meg.

TÁVIRATOK.

Batthyány Tivadar — Kossuth Ferencről.

Szózat a nemzethez.

Budapest, november 17. Batthyány Tivadar gróf, a függetlenségi párt alelnöke tegnap este a pártkörben következőleg nyilatkozott Kossuth Ferenc jubiláris leszerelő beszédéről:

— Mai születésnap trónbeszédében Kossuth megismétli minden unosuntalan hangoztatott frázisokat a „megvalósíthatók”-ról és a „lehetőségek”-ről, amelyek szerint ő szóval mindent követel, ami megvalósítható. Vagyis mindent, amit Bécsben kardesapás nélkül hajlandók megadni. — Kossuth Ferenc „lehetőségi” elméletével minden nemzeti követelményt apriori agyonüt, mert közismert dolog, hogy Bécs négy évszázadon át küzdelem nélkül soha egy jótányit sem engedett a magyar nemzethez. Kossuth Ferenc ma mindenben teljesen a régi szabadelvű kormányok politikáját hirdeti; mégis azzal a különbséggel, hogy Tiszákéban volt annyi őszinteség, hogy erre irányuló politikájukat nem törekedtek a függetlenségi program népszerű köntösébe burkolni, hanem nyílt sisakkal hirdették a „lehetőségek” politikáját. — Valóságos csapás lenne a nemzetre, ha Kossuth Ferenc kishitűségi és lemondó politikáját követné és a hamistanoknak hitelt adna. Szerencsére a magyar nép ma már sokkal felvilágosodottabb, semhogy a tekintélyek által hirdetett tévtanoknak hitelt adna.

Fényesebb bizonyítéka ennek a *ceglédi polgárság magatartása*. A ceglédi választók közül minden erőfeszítés dacára sem volt képes több mint tizenhét választót rábírn arra, hogy Kossuth Ferencet küldöttségileg üdvözljék. Pedig Sztéryni József helyettes miniszter ur ingyen különvonatot és napidíjakat ajánlott fel a küldöttség tagjainak.

Kossuth választókerületének nagy többsége, a ceglédi függetlenségi pártkörökben a legélesebben elítélte képviselőjének eljárását és elvárulását.

Hiszen még alig egy év előtt is Kossuth Cegléd nyílt piacán ünnepélyesen kijelentette, hogy az önálló bankhoz szilárdan ragaszkodik.

Attól tartok, hogy Kossuth Ferenc nemsokára keservesen fogja tapasztalni elvárulásának következményeit.

Ami pedig a függetlenségi pártnak a nemzethez intézendő manifesztumát illeti, hát közölhetem, hogy a párt már elhatározta a szózat elkészítését és annak megszövegezésével Holló Lajost kérte fel, de egyelőre bevárja a „kooperációs” kormány megalakulását és terveit.

Ujabb koronatanács.

Budapest, november 17. A miniszterium tagjai legközelebb mindnyájan felutaznak Bécsbe. Félhivatalosan ugyanis azt a hírt közlik, hogy a király újabb koronatanácsot fog összehívni s ezen résztvesznek az összes miniszterek s azon a tanácsban a király meg is fogja hozni a döntést. A koronatanács a legnagyobb valószínűség szerint hétfőn lesz.

Nyujtják a kibontakozást.

Budapest, november 17. A válság ismét húzódik. Wekerle megint mondogatja: „Többé tárgyalunk”.

A Kossuth-párt leszerelése után mindenki azt hihette, hogy most már legalább a kormányválság fog gyors tempóban elintéztetni. De úgy látszik, hogy Kossuthék a sötétbe ugrottak és még maig se biztosak abban, hogy megkapják a koronától azokat a nagyon kicsi engedményeket, melyekért a bankot feláldozták.

A Justh vezetése alatt álló függetlenségi párt várakozó álláspontot foglal el. Bevárja, míg az új kormány előterjeszti programját. És ezután következik egy kéréletlen parlamenti harc, melyet egy százötven tagú ellenzék fog megvívni.

A kilátások a jövőre nézve ezek: Parlamenti viharok, ex-lex és választások ex-lexben. Szóval a magyar politikai élet nem igen fog nyugalomhoz jutni.

Ilyen auspiciumok között fogja az új kooperációs kormány működését megkezdeni. Ennek a kormánynak az élete tengődés, vergődés lesz.

Az ugynevezett engedmények, melyekről előbb még az osztrákokkal kell tárgyalni, *semmiféle haladást nem tartalmaznak a nemzeti jogok terén*. Mert az csak nem engedmény, hogy a törvényben már kimondott készfizetések felvétele iránt tárgyalásokat kezdünk az osztrákokkal. De még kevésbé engedmény az, hogy a véderő reformja alkalmával katonailag megcsiklandoznak bennünket. Ilyen programmentes programmal könnyű lesz ezt a kormányt rövidesen megbuktatni annak a lelkes ellenzéknek, mely az egész ország hangulatára számíthat.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, november 17. Wekerle Sándor csütörtök reggel Bécsbe utazik, kihallgatáson jelenik meg a király előtt s beszámol ama legutóbbi minisztertanács eredményéről, melyet a kibontakozás dolgában tartottak. Vele együtt megy Bécsbe Sztéryni államtitkár is azért, hogy aláírja a német-magyar-osztrák kereskedelmi szerződéseket.

Tanácskoznak a miniszterek.

Budapest, november 18. Ma nem volt minisztertanács, hanem csak a miniszterek tárgyalnak egymással a kibontakozás tárgyában. Apponyi Albert gróf délután 1 órakor meglátogatta Kossuth Ferencet a kereskedelmi miniszteriumban, ahol a két miniszter másfél órán át tanácskozott. — Később Wekerle kereste fel Kossuthot s ő tárgyal vele huzamosabb ideig.

A Odollal való szájpolás valóigós jótétemény. A szájbeli eródesi folyamatok, melyek a fogakat lassanként megromtják, viztosan megakadályoztatnak és minden Odolöblítés után az egész szájban üdítő frissesség terjedel.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, november 17.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Üzletellen irányzat mellett jelentéktelen forgalom 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Idő: borus.

Buza áprilisra	14:07-08
Buza októberre	11:75-76
Rozs áprilisra	10:17-18
Zab áprilisra	7.55-56
Tengeri májusra	6:71-72
Repece augusztusra	13:45-55
Rozs októberre	0:00-00
Zab októberre	00:00-00
Tengeri szeptemberre	0:00-00

Debreceni piaci árak

Piacra hozatott	Minőség	Ára
Buza.....	20,800 78-6	29 60 30-
Kétszeres	19,600 74-2	20 60
Rozs.....	18,200 74-2	18 80 19-
Arpa ...	15,100 66-4	14 50
Zab	9,800 47-5	16-
Tengeri..	38,100 70-	16-
" uj	—	10 60
" csöves	—	7 80 8-

Élelmi cikkek:

1 mm sertéshus	112	—	K
1 " szalonna	200-220	"	
1 " kihasított sertés	122 120	128	

Takarmány:

1 mm Lucerna	7-	---
1 " Széna	7-	---
1 " Lóhere	5-	6-
1 " Bökköny	5-	---
1 " Alomszalma	3-	---
1 " Takarmányrépa	1-20	---
1 " Cukorrépa	2-	---
100 kéve zsupszalma	15 17	---

NYILT-TÉR.

E rovatban közölték felelőséget nem vállal a Szerkesztőség.

Felhívás a takarékos és hitelintézet részvénytársaság t. részvényeseihez. A Takarékos és Hitelintézet részvénytársaság igazgatósága folyó hó 21-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek tárgya az intézet alaptörvényének felülvizsgálata. Miután az igazgatóság híre szerint azt fogja indítványozni, hogy a régi részvényesek elővételi jogának mellőzésevel a kibocsátandó új részvények azok forgalmi és belső értéken jóval alóli árban egy budapesti pénzintézetnek adassanak át: több nagy részvényes megbízásából felkérem mindazon t. részvényeseket, kik az Igazgatóság ezen állítólagos javaslatával egyet nem értenek, hogy a közgyűlésen érdekeik megvédése szempontjából követendő magatartás és az esetleges teendőik megbeszélése végett folyó hó 18-án csütörtökön délután 4 órakor Piac-utca 61. sz. a. (földszint) irodámban megjelenjenek. Dr. Balogh Géza ügyvéd.

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek, kitűnő állapotban, jóállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat óignél. Speciális javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írású és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű író. és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5-40.

Debreczen Arany János-u. 2.

Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

Mit volt mit tenni? Várni, türelmesen kellett várni, míg a sors jobb hírekhez jutott. Playmore ur tanácsa folytán az északi vidéken maradtam, egy napi távolságra Edingburghtól. Ugy, hogy szükség esetében könnyen eljuthattam Edingburghba, Playmore urral tanácskozni.

Még hosszú, végtelen három hét mult el, mielőtt másodszor levelet kaptam. Most ez egyszer lehetetlen volt tádi, jó vagy rossz hírt tartalmazott-e. Jó és rossz is lehetett, engemet egészen ki vett a sodromból. Még Playmore ur is meg volt lepette.

Amerikában időző ügynökünk sürgönyének utolsó, csodálatos szavai, melyek takarékoság tekintetéből természetesen a lehető legrövidebbre mérettek — ezek voltak:

„Motoztassák meg a gleninchi szemétdombot.“

XLIII. FEJEZET.

Valahára.

Playmore ur utolsó levelét, mely ügynökünk rendkívüli sürgönyét tartalmazá, már nem lebegte át azon reményteljes szellem, mellyel az érdemes ügyvéd még Benjamin házában tett látogatása alkalmával ügyemet szemlélte.

— Ha a sürgönynek némi értelme van — írta, csak azt jelentheti, hogy a szétépett levél foszlányai a szobámban szemétkosarába dobattak, a porral, hamuval és a szobában előtalált többi szeméttel együtt, mely a szemétkosár, azután a gleninchi szemétdombon kiürített. Amióta ez megtörtént, a szemétdomb egyre nőtt; a ház időnkénti tisztogatása alkalmával sok mindenféle por és szemétyült egybe, azonfelül a folyvást égő tűz a könyv- és képtárban rendkívül sok hamut is szolgáltatott s csaknem három év alatt, képzelhető, hogy nagy mennyiségű rongaság halmozódott össze a szemétdombon, mind mélyebbre temetve az értékes, drága papirfoszlányokat.

(Folyt. köv.)

A MAGYAR ÁLLAMVASUTAK MENETRENDJE.

Érvényes 1909 október 1-től.

Debreczenből indul

Nap szaka	Óra perc	Vonat neve	Hová
éjjel	1 49	személy	Püspökladány, Bpest ny. p. u.
	2 54	"	Máramarossziget - Körösm.
regg.	4 36	vegyes	Tiszafüred - Füzesabony
"	2 58	mótor	Püspökladány
"	5 14	személy	Nyiregyh. Sianki-Szerencs
"	5 20	"	Szatmár-Németi
"	5 30	mótor	Hajdunánás - Tiszalök
"	8 09	"	Hajdunánás
"	8 51	személy	Nyiregyháza - Szerencs
"	8 57	gyors	Bpest ny. pályaudvar
"	9 41	vegyes	Derecske - Nagyléta - Vértess
d. e.	10 00	szem. teh.	Királyháza
"	11 11	mótor	Hajduböszörmény
"	11 28	szem. teh.	Püspökladány
"	11 33	vegyes	Tiszafüred - Füzesabony
"	12 10	személy	Bpest, keleti pályaudvar
d. u.	12 20	gyors	Máramarossziget - Körösm.
"	12 15	személy	Hajdunánás - Tiszalök
"	12 38	"	Nyiregyh. - Sianki - Szerencs
"	2 20	mótor	Hajdubádház
"	3 11	szem. teh.	Érmihályfalva
"	3 45	"	Püspökladány
"	3 56	személy	Msziget - Körösmező
"	4 28	"	Nyiregyháza - Szerencs
"	4 36	"	Hajdunánás - Tiszalök
"	4 42	gyors	Budapest, nyugati p. u.
"	4 51	vegyes	Derecske - Nagyléta - Vértess
"	5 00	"	Tiszafüred
"	6 57	gyors	Szatmárnémeti
este	7 00	személy	Büdszentmihály
"	7 05	"	Nyiregyháza - Szerencs
"	9 00	"	Szolnok
éjjel	10 37	mótor	Nyiregyháza
"	10 45	személy	Budapest, k. p. u.
"	10 53	"	Máramarossziget

Debreczenbe érkezik

Nap szaka	Óra perc	Vonat neve	Honnan
éjjel	1 29	személy	Máramarossziget
	2 28	"	Budapest k. p. u.
regg.	5 08	"	Nagyvárad - Pladány
"	6 34	mótor	Nyiregyháza
"	6 58	személy	Királyháza
"	7 14	személy	Tiszalök - Hajdunánás
"	7 20	vegyes	Nagyléta - Vértess - Derecske
"	7 32	személy	Tiszafüred
"	7 46	szem. teh.	Püspökladány
"	8 10	személy	Szerencs - Nyiregyháza
d. e.	8 46	gyors	Szatmár-Németi
"	9 36	mótor	Püspökladány
"	11 22	személy	Szerencs - Nyiregyháza
"	11 26	mótor	Hajdunánás
"	11 40	személy	Körösmező - Msziget
d. u.	12 08	gyors	Bpest ny. p. u.
"	2 00	mótor	Tiszalök - Hajdunánás
"	2 51	szem. teh.	Püspökladány
"	3 05	vegyes	Nagyléta - Vértess - Derecske
"	3 25	személy	Sianki - Szerencs - Nyiregyh.
"	3 36	"	Bpest k. p. u.
"	3 40	mótor	Hajduböszörmény
"	4 22	gyors	Körösmező - Msziget
"	6 44	vegyes	Füzesabony - Tiszafüred
este	6 27	személy	Tiszalök - Hajdunánás
"	6 34	mótor	Hajdubádház
"	6 43	személy	Szatmárnémeti
"	6 49	gyors	Bpest ny. p. u.
"	7 04	szem. teh.	Nyiregyháza
"	8 46	személy	Szerencs - Nyiregyháza
éjjel	9 25	"	Szolnok - Püspökladány
"	10 09	"	Füzesabony - Tiszafüred
"	10 12	"	Körösmező - Msziget
"	10 20	"	Sianki - Szerencs - Nyiregyh.
"	10 26	"	Tiszalök - Hajdunánás

LÁM SÁNDOR

Debreczen, Piac- és Hatvan-u. sarkán.
Üveg-, tükör-, porcellán- és lámpaárúháza

Megérkeztek: a legújabb ebédő és salon lámpák. Iskolai asztali lámpák, legolcsóbb árakon. Étkészletek legszebb kivitelben. Üveggészletek, minden árban és kivitelben. Ozsonnakészletek, legújabb majolikából. Bor-, likőr- és söröskészletek legnagyobb választékban, bámulatos olcsó árakon.

Épület üvegezés helyben és vidéken.
Viszonteladónak árkedvezmény.

Villamos világítást,
 telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.
 Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivilámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

Legbiztosabb szépitőszér a

FÁY-fele ARC-CRÉM.

Kittüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.
 Hatása csodás!

Szépit, fiatalít! Legkittünőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztátalanságai ellen.

Egy tégely ára egy korona
 Hozzávaló „Fáy-szappan“ szintén egy korona
 Kapható a készítő

GROSZ NAGY FERENCZ gyógyszerésznél =
 Debreczen, Kossuth-utca 8., a színház mellett. * Telefon sz. 469. „ARANYEGYSZARVU“ gyógyszer-tár.

Porcellán kályhák
 budweizsi és honi gyártmányban.

„METEOR“ folyton égő kályhák

Legnagyobb tüzelőanyag megakarítás! Kis helyet foglal el! Alap ingyen és bérmentve.

Felülmulhatatlan fűtőképességgel. Tüzelő ürtümentes anyagból.

BERAKOTT ÉS VASLEMEZ

TAKARÉK TŰZHELYEK.
TÓTH GYULA DEBRECZEN
 vasnagykerekesedő. városházépület, Placz-u.

3-4 KORONA
 állandó napikereset.

Mindig szorgalmas egyének kerestetnek egy harisnyakötőbe. Könnyű, szép és állandó kereset saját otthonában. — Ingyen oktatás. — **Távolság mellékes.** Munkájának átvételele tőlünk, állandóan biztosítva. Kérjen Ön azonnal ingyen utasítást a

„Magyar Keresztény Háziipar“
 WIEN XVI., Fridmangasse 11.
 Kértek a címet olvashatóan kiírni.

Rendkívül

olcsó árakon
 vásárolhat most mindenki!

Őszi és téli Ruha és Kosztümszövetek

Tiszta gypaju seviotot ruhákra és aljakra Frt 1.05
 Sima kosztüm seviotot kabátos ruhákra Frt 1.25
 Sima divatszövetet minden divat színben Frt 1.08
 Angol divatszövetek különösen aljakra Frt —.58
 Angol kosztümszövetek kabátos ruhákra Frt —.78

Utólérhetetlen nagy választék!
 Kittünő jó minőségek!

Bosznay J. és Zarsa
 divat- és szőnyeg áruházában
 Debreczen, Kossuth-u. 5.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani a legjobb s legolcsóbb pontosan szabályozott

Óráimat
 a következő szabott árak mellett:

Ébresztő óra 1 frt 60, 1 frt 80 és 2 frt.
 Nickel zsebóra 2 frt 50, 3 frt és 3 frt 50.
 Inga óra, 1 napos, felet és órát ütő, szép hangos ütéssel, 70 cm. tokban 6 forint, 100 cm. tokban 8 frt 50; 8 napos, 100 cm. tokban 10 frt 50, harangütéssel 12 forint.
 Konyha óra 2-50, 3-50, 4- forint. Zsebóra üveg 15 kr., mutató 10 kr. Inga órák 3 évi jótállással. Ébresztők és zsebórák 1 évi jótállással.

Óra javítások a legjobban javítva s legolcsóbban 1 évi jótállás mellett.

Kiváló tisztelettel

BLATTNER BÉLA
 UTÓDA
FÜSI GÁBOR
 DEBRECZEN, Kossuth-u. 4. sz.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkittünőbb háziszér a

Hollandi GYOMORCSEPPEK.
 1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
 gyógyszer-tárában
DEBRECEN.

A

„Gyöngyvirág Crème“

az arckréme gyöngyel
 Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré s üdévé teszi az arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára egy korona. Kapható:

Mihalovits Jenő
 „Kigyó“ című gyógyszer-tárában.
 DEBRECEN.

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára

Kaszanyitzky Endre
 főutczai üzletébe

megerkeztek és nagy választékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

asztali, függő, salon, ebédlő és hálószobai villany-csillárok és lámpák,

melyek a legmodernebb és legszolidabb kivitelben állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Olosó árak. Kittünő áru.

Vendéglői és kávéházi felszerelések

Képeknek minden nagyságban egyszerűtől legdizsesabbig
 Épület- és portálé üvegezési vállalat

BUTOR.
Varga József
 butorkereskedő, asztalos,
 .: kárptos és díszítő .:
DERRECZEN, IV., Placz-utca 44. sz.
 Alapított 1850. Telephon 377.
 A debreceni iparművészeti kiállításon állami ezüst-
 :: éremmel kittüntette ::
 Óriási választék mindenféle stíli és árú butorokban, ebédlő, háló, szalon, férfiszoba és teljes
menyasszonyi kelengyék
 azonnal készen.
 Arjegyzék ingyen és bérmentve.
 A debreceni ipartestületi kiállításon ezüst éremmel
 :: kittüntette ::
 Legszolidabb bevásárlási forrás. Jutányos és pontos kiszolgálás. .:

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbéli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8—1-ig és d. u. 2—8-ig gróf Dégenfeldtér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik:

„Athléta“, „Vig özvegy“, „Fehér virág“, „Piros rózsza“, „D. E.“ „Stv. I.“ „D. H. V.“, „Zoltán“, „Ilona“.

Nem közölhető: „Kis hamis“ című hirdetés.

Egy finom műveltséggel bíró akad. hallgató, szórakozás céljából akarna megismerkedni valamely úri családdal. Cím: „Infelix“ religere a kiadóba.

A német nyelv gyakorlása végett ismerjességet óhajt kötni úri fiatal ember oly tisztességes nő vagy férfival, ki magyarul csak nagyon keveset tud. Leveleket a kiadóba „Drezda“ jellegre kérek.

- Akar Ön eredményesen hirdetni?
- Kérje a 412. számú telefont!

Ajánlat.

Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégyházynál. Villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

Intelligens urleány pénztárnoknői állást keres. Címe a kiadóhivatalban megtudható.

Csaposnak ajánlkozik gyakorolt fiatal házaspár, biztosítékkal. Cím: Eies Sándor Kunhegyes.

Sajat termésű ó- és új érmelléki hegyi fajborok, különböző éveik, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Hollandi gyomorcsépek kaphatók Mihaovits Jenő gyógyszerárában.

Ermelléki hegyibor kicsinyben és nagyban kapható. Cím a kiadóban.

A legtartósabb és legkényelmesebb saját készítésű férfi női és gyermek cipők nagyválasztékban szolid ár mellett szereshetők be Grieman Gyula cipész üzletében Piac-utca Városház. Merték után megrendeléseket divat szerint készítek.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességesen árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádógos-u. 1. 15

Eladó szép fajkörte (Diel vajone) kilója 40 fill. Egymalom-utca 4.

Egy csinosan butorozott szoba teljes ellátással kiadó. József kir. herceg-utca 34.

Írásbeli másolási munkákat szép, helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cím a kiadóban.

3—4 százalékos törlesztéses kölcsönök kaphatók Miklós Ignác bankirodája által (Piac-u. 9.) Felvilágosítás díjtalanul.

Kereslet.

Villany- és vízvezetékli szerelők állandó munkára felvételnek Pollák Samu cégnél, Debreczen, Piac-utca 43. sz.

Pár ezer koronával tulterhelt házat venni. Ajánlatokat a kiadóba „Belterületen“, jellegre.

Íróasztal jó karban, megvételre kerestetik. Levelek „Íróasztal“ alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Négy középiskolát végzett, keresztyén, jó családból való fiú tanuló felvétetik Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

Eladás.

Egy három hajlású kályhaosó, melylyel 50—60 százalék tüzelőanyag megtakarítást lehet elérni s egy nagy terem bemelegítéséhez elegendő, jutányosan eladó. Értekezhetni Bercsényi-u, 24. sz. a.

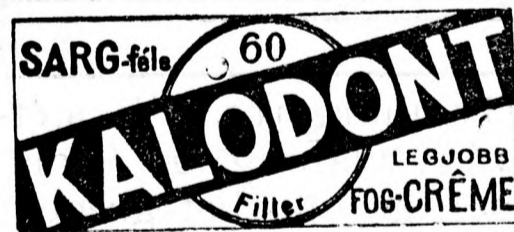
Két nagy kényelmes fotel olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Bihardlószegegyen egy nagy jövedelmű szőlő, 6 hold, 2 nagy pincével, kényelmes lakással, teljes berendezés, borház, hordók stb. előnyös feltételek mellett eladó. Cím a kiadóban.

Egy latin-magyar-francia szótár 1782-ik évi, eladó. Cím a kiadóban.

Bihar-Dioszegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Maklatura újságpapír kiló- vagy mázsa számra a lap kiadóhivatalában eladó.

Vászon, Fehérnemű,
Asztalnemű,
Ágynemű,
Zsebkendő,
Harisnya

Donogán
és Somossy
cégnél
Debreczen,
Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengyék

SZÖNYEGEK,

juta, spárga, hollandi, kiddormünster, pesztry, volour, fu ó- és szalonszőnyegek minden nagyságban, torontall szőnyegek, divántorítók, butorszövetek és creppek, viaszkos vászon

◀ legolcsóbb szabott árban! ▶

Ágy- és asztalterítők.

szövet és csipkefüggönyök, stórok.

Alsó tricót ingek

lábbravalók, ujjasok, télikendők, himalaja haraszt és plüsch minőségben.

Férfi ruhaszövetek

magyar és angolgyártmány — hozzávaló béléssárkú.

Harisnyák, kesztyük,

nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban

legolcsóbb szabott árban

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. 1.

Alapított 1842. évben.

Boreladási hirdetmény!

Kitűnő idei borokat küldök lefejtve 50 litertől feljebb, Kadart 36 koronáért, Rizlinget, Ezerjót, Kövidinkát 40 koronáért, a czeplédi vasutnál utánvétellel feladva.

Ha a megrendelő hordót küld, előleg nem kell, saját hordómra hektónként 10 kor. előleget kérek.

Vendéglősöknek nagyobb vételnél olcsóbb árat számítok.

Bővebben értekezhetni lehet levél útján

ifj. Balint András

bor- és csemegezőllő termelő

CZEGLÉD.